

utrikes@fria.nu • 031-788 6110

I det ockuperade Västsahara dödas och försvinner människor medan Marockos myndigheter har immunitet. Takbar Haddi är en av de mödrar som för en oviss kamp för att få veta vad som hände hennes försvunne son.

Takbar Haddi – en av Västsaharas sörjande mödrar

Västsahara har ockuperats av Marocko sedan 1975 och ses som Afrikas sista koloni. Landet är ett av de mest politiskt förtryckta områdena i världen enligt det oberoende forskningsinstitutet Freedom House. Efter Marockos invasion, i början med stöd av Mauretanien, flydde en stor del av befolkningen till Algeriet. Här fick de sätta upp flyktingläger och här har de bott sedan dess i väntan på att deras hemland ska bli självständigt. En väntan som aldrig verkar ta slut.

Ett skrymmande antal västsaharier bor i den befriade delen av Västsahara som utgör en tredjedel av landytan men som i princip bara består av ett mycket kargt ökenlandskap. De västsaharier som bor kvar i de ockuperade delarna lever under ett stort förtryck. De fängslas för minsta företeelse som marockanska myndigheter anser vara ett hot mot säkerheten. Och väl i fängelse blir många torterade. Många dödas och många försvinner. Ofta är det kvinnorna som blir kvar med sorgen över en förlorad man eller son.

EN AV DEM ÄR Takbar Haddi, som i över två år har protesterat framför det spanska regeringshuset i Las Palmas, Gran Canaria. Dag ut och dag in går hon till Plaza de la Feria, sätter upp sina plakater och bilder av sin son. Dag ut och dag in kräver hon rättvisa. När jag frågar hur hon orkar ruskar hon bara på huvudet.

– Min son måste få rättvisa, och jag tänker fortsätta tills han får det, säger hon.

Det är alltså inte frågan om att ge upp. Något sådant existerar inte i Takbars tankevärld. Hon berättar hur allt gick till, om och om igen, så att jag verkligen förstår vad som hände hennes son Mohamed Lamin Haidala och vad Marocko gör mot Västsaharas befolkning.

MOHAMED VAR EN UNG västsaharisk aktivist på 21 år och som sådan hade han ögonen på sig från såväl marockanska myndigheter som marockanska bosättare. Som öppen förespråkare för ett självständigt Västsahara var han en obekvämt person. Han hade vid flera tillfällen fått utstå repressalier från marockansk polis och vid ett tillfälle fick han senor avslitna i en hand som gjorde att han tappade känseln i fingrarna.

Den 31 januari 2015 uppstod bråk med några marockanska bosättare som miss-

FOTO: ULRICA ASK MORLING

7 Min kamp handlar inte bara om min son, utan om alla människorättsbrott som begås mot den västsahariska befolkningen.

handlade Mohamed Haidala på öppengata utanför familjens hem i Laayounne, eller El Aaiún, den inofficiella huvudstaden i Västsahara.

– Min son blev väldigt illa slagen, men istället för att gripa de som misshandlat honom grep den marockanska polisen min son. I häktet nekades han medicinsk behandling av sina skador och slutligen dog han den 8 februari, säger Takbar Haddi med en blick full av sorg såväl som beslutsamhet.

De marockanska myndigheterna tog med sig Mohamed Haidalas kropp utan att familjen fick veta vart, och de fick aldrig tillbaka kroppen, inte ens för att kunna begrava den. Ingen undersökning gjordes angående dödsorsaken och de som utförde misshandeln har inte blivit åtalade.

Fallet har rubricerats som "ett bråk mellan unga grabbar".

TAKBAR HADDI vägrade att signera döds-certifikatet som hon fick av marockanska myndigheter. Istället krävde hon att få tillbaka sin sons kropp för att kunna göra en oberoende obduktion som grund för en utredning om vad som orsakade hans död.

– En sådan undersökning skulle då göras av oberoende läkare här i Gran Canaria och inte av några marockaner, säger Takbar bestämt.

Inte oväntat negligerades hennes önskemål, men hon tänkte inte ge upp utan den 15 maj 2015 inledde hon en hungerstrejk utanför det marockanska konsulatet i Las Palmas och krävde att få sin sons kropp. Hon fick stöd av många sympatisö-

rer såväl i Västsahara, Spanien som i flera andra länder och hennes hungerstrejk pågick i 36 dagar men sedan fick hon avbryta då det var risk för hennes liv. Och vid liv måste hon ju vara om hon ska kunna fortsätta kampen för sin son.

– Jag kräver att få veta sanningen om min sons död och att vi får rättvisa. Jag har även anmält min sons fall till FN:s kommitté för mänskliga rättigheter.

Takbar Haddi är inte så hoppfull när det gäller FN, vars insatser för Västsahara hon menar inte har varit särskilt imponerande, men hon säger att hon måste göra vad hon kan. Hon berättar vidare att efter det som hände med hennes son så är hennes familjs hem i Laayounne omgärdat av poliser och familjemedlemmarna blir ständigt trakasserade och hotade av marockanska myndigheter.

– Min kamp handlar inte bara om min son, utan om att kämpa mot alla människorättsbrott som begås mot den västsahariska befolkningen.

NÄR HADDI STÅR framför regeringshuset vid Plaza de la Feria har hon en västsaharisk flagga och bilder på personer som mött samma öde som hennes son.

– Se här, alla de här männen är döda och försvunna, alla de här männen har familjer som sörjer, säger Haddi och visar en plansch med 16 män.

– Och som du ser, flera är bara unga pojkar. Men Marocko bryr sig inte. De vill bara ha vårt land och våra resurser. Men vi måste fortsätta kämpa, vi kan inte ge upp, för utan vårt land har vi ingenting.

När jag frågar varför hon numera står framför det spanska regeringshuset och inte framför det marockanska konsulatet där hon höll sin hungerstrejk säger hon att det beror på att hon kräver ansvar av Spaniens regering.

– När Spanien lämnade Västsahara genomförde de aldrig avkoloniseringen. De lät Marocko och Mauretanien överta vårt land i ett olagligt avtal, Madridavtalet. De var giriga, för avtalet innebar att de fick behålla sina fiskerättigheter och även tillgång till en del fosfat. Så eftersom Spanien inte har avkoloniserat vårt land, vilket FN har uppmanat dem att göra, har de ansvar för det som nu händer med vårt folk.

ANN-BRITT STERNFELDT
samtal@fria.nu

7 Eftersom Spanien inte har avkoloniserat vårt land har de ansvar för det som nu händer med vårt folk.

FOTO: ULRICA ASK MORLING

VÄSTSAHARA

Vid Berlinkonferensen 1884 tilldelades och koloniserades området av Spanien. Sedan 1975 till två tredjedelar ockuperat av Marocko.

Västsaahara står på FN:s lista över områden som ska avkoloniseras. Sedan 1991 finns FN-styrkan MINURSO på plats för att bistå vid en folkomröstning om självständighet, men utan mandat att agera på brott mot mänskliga rättigheter.

Över 80 stater har erkänt Västsaahara (The Saharawi Arab Democratic Republic), men ännu inget EU-land.

”Haidala, min son, mördades av marockanska bosättare. Var är min sons kropp?” står det på skylten. I över två år har Takbar Haddi dagligen protesterat utanför spanska regeringshuset vid Plaza de la Feria i Las Palmas, Gran Canaria.